

GALLIA STRABONIS.

Huic fabulæ adsentiuntur quoque Mela, Solinus, Hyginus, & Martianus, quibus Strabonis sententiam libens præponam, qui cum his Xilandri verbis describit: Campus est à mari centum circiter distans stadiis, diametro ejusdem quantitatis, forma circulari. Is Lapidosus seu Saxosus dicitur, ab eventu. est enim plenus lapidum, qui manum implere possint, infra quos gramen nascitur, abunde pascuis pecoribus supeditans: in medio autem aqua, & salina sunt & sales. Tota autem quæ superius adjacet regio, ventis est exposita: in hunc autem maxime campum ventus incumbit ac defertur Septentrionalis, violentus ac horribilis, quo ferunt & lapides agitari atque volvi, & homines de vehiculis deturbari, ac vi flatus armis vestibusque nudari. Idem hanc Posidonii probabilem quoque rationem adfert, qui lacum fuisse dicit, qui cum fluctuatione quadam exaruerit, ideoque in plures dissipatus sit lapides, sicuti fluminum lapillos, & litorum scrupulos, similes inter se magnitudine levitateque. Aristoteles 2 Meteorolog. cap. 8, motu terræ factum adserit, Phlegreumque campum nominat. Describit hunc eundem campum (quamvis non nominet) & ventum hunc infestantem, Diodorus v.

Arduenna silva hic quoque, in Belgica, de qua Annalium Tacitus: Quærebant saltus quibus nomen Arduenna. An plures hujus nominis, ex Pomponio, ubi dicit Galliam amœnam lucis immanibus? non existimaverim: cum in tota veteri historia unam tantum hujus nominis silvam nominari sciam. at eandem longe lateque dispersam, & forte disjunctam crediderim, sub uno tamen hoc nomine. Hanc enim ingentis magnitudinis, atque totius Galliæ maximam dicit Cæsar, ut, quæ à flumine Rheno, per medios fines Trevirorum, ad initium Rhemorum pertinebat, vergebatque ad Scaldis cum Mosa confluentia: adeo ut amplius millibus quingentis pateat: efficiunt hæc quatuor millia stadiorum, quæ illi tribuit Strabo, at ex Scriptoribus haud fide dignis, uri æstimat, si locus sincerus: nam mendo carere vix putat doctissimus Casaubonus in suis ad hunc auctorem doctissimis Commentariis. Neque mihi verisimile est, Cæsarem hujus testem oculatum, silvæ mensuram ignorasse. Ab hac silva Dianam cognominari Arduennam, fidem facit marmor antiquum; de quo nos latius infra. De regione huc usque, nunc de ejus populis.

Regionem populosam facit Pausanias; & hominum fertilem, Livius, itemque Polybius 2 Civil. scribit, quadringentos hujus Galliæ populos Cæsarem subegisse. Hos corpora plus quam humana habere, ait Iornandes: corpora mirifica specie & magnitudine, Hirtius: celsioris staturæ, Ammianus. præ cæteris hominibus eximia proceritate fuisse Cæsar quoque innuit, cum dicit, præ magnitudine corporum suorum brevitatem Romanorum eis contemptui fuisse. Oblongo corpore, molles, & albos, facit eos quoque Strabo. Ad albedinem alludunt Petro-

nii ad Gyrtonem hæc verba: Increta facies, ut suos Gallia cives putet. nempe ut artificio imitentur nativum horum candorem sive albedinem: non ut amicus meus putat in sua Britannia doctissima juxta & accuratissima descriptione, quod Galli facies suas (quod nusquam apud ullum Auctorem me legisse memini) soleant incretare. nec mirum, cum ipsa natura his hanc albedinem ultro concesserit. Hinc lactea colla illis adscribit Poëta. Comam hos nutrire, (unde Gallia comata nominata) Strabonem & Clementem Alexandrinum auctores habeo. item Agathiam, qui scribit, solemne esse Francorum Regibus nunquam tonderi, sed à pueris intonsos manere, cæsariemque decenter eis in humeros propendere; & anteriorem comam è fronte discriminatam in utrumque latus deflectere. hancque promissam, & rutilam facit Livius. Rufam habere natura, studio tamen hunc colorem augere, inquit Diodorus: nam (interprete Leopardo in Emendationibus) calcis ablutio lavant capillos assidue, & à fronte ad verticem & tendones retrahunt, ut conspicui sint; & ut aspectus eorum simillimus videatur Panibus sive Panicis; item capillos faciunt crassiores, ut nihil differant ab equorum jubis. An hinc forte Gallia crine ferox, dixerit Claudianus? Rutilandis capillis, ait Plinius, Gallorum inventum sapo est, ex sevo & cinere: ita ut flavum verticem, Claudianus, & auream cæsariem his adscribat Virgilius. Huc faciunt quoque que Tertullianus habet verba in libello De cultu seminarum, ubi inquit, quasdam capillum croco vertere. Congruenter admodum Ammianus candidos & rutilos vocavit, à crine utpote, & cute. Barbam promissam gerere omnes apud Livium lego. distinguit Diodorus, his Castalionis verbis: Barbam quidam radunt, nonnulli nutriunt parce. Nobiles genas quidem radunt, barbam vero sinunt crescere, ut operiat corpora. quo accidit, ut cum edunt, repleantur cibo; cum vero bibunt, veluti per canalem potus videatur inferri. Operam dare ne obesi fiant, neve prominentiorem ventrem habeant; & si quis adolescens cingulo præscriptam mensuram excedat, eum multari tradit Strabo.

Hæc de eorum forma: nunc de natura & indole; quarum quia nemo Scriptorum cognitione peritior, scripturaque antiquior Cæsare, ejus de his, quæ passim in libris belli Gallici, hæc verba accipe: Gallorum subita ac repentina consilia, in consiliis capiendis mobiles, & novis plerumque rebus student. Est autem hoc Gallicæ consuetudinis, ut & viatores etiam invitos consistere cogant, & quod quisque eorum de quaque re audierit, aut cognoverit, quærant; & mercatores in oppidis vulgus circumstet, quibus ex regionibus veniat, quasque res ibi cognoverint, pronuntiare cogant; & his rumoribus atque auditionibus permoti, de summis sæpe rebus consilia ineunt: quorum eos è vestigio pœnitere, necesse est, cum incertis rumoribus serviant, & plerique ad voluntatem eorum ficta respon-